

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політологія та право

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Шифр та назва спеціальності	051 Економіка (Цифрова економіка)
Назва освітньо-професійної програми	«Цифрова економіка»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра	Міжнародних відносин, суспільних комунікацій та ІТ-права
Статус навчальної дисципліни	ОК 6 ОПП «Цифрова економіка»
Форма навчання	Денна

Викладач

Тарасов Андрій Володимирович
taraandr2015@gmail.com

Старший викладач кафедри міжнародних відносин, суспільних комунікацій та ІТ-права

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Предметом навчання є: влада та урядування, політичні системи, інститути та процеси, політична культура, політична поведінка, право як соціально-політичне явище, право як сукупність загальнообов'язкових, формально-визначених правил поведінки, встановлених державою, співвідношення і взаємозв'язок між державою та правом
Мета дисципліни	формування базових знань про політичну реальність, закономірності функціонування і розвитку світу політики; взаємозв'язок між державою та правом; основні способи та засоби захисту порушених прав, навичок демократичної

	політичної культури, вміння застосовувати політологічні знання у суспільно - політичній практиці, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між своїми діями та їх можливими правовими наслідками.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
Результати навчання	ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 5 кредити ЄКТС (150 годин). Для денної форми навчання: лекцій -36, практичні заняття -18 години, самостійна робота - 102 годин.
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 2-му семестрі 1 курсу

Програма дисципліни

Тема 1.	Тема 1. Політика і влада. Політика як соціальне явище. Основні концептуальні підходи до визначення сутності і природи політики. Форма, зміст і процес політики. Елементи та рівні політики. Функції політики. Поняття влади як соціального феномена. Структура влади. Суб'єкт влади. Об'єкт влади. Поняття ресурсів влади. Типи ресурсів влади. Види влади. Сутність і особливості політичної влади. Механізм здійснення політичної влади. Концепція поділу влади. Система стримувань і противаг. Законодавча, виконавча і судова влади. Централізація і децентралізація влади. Поняття легітимності влади. Типи легітимності влади. Поняття ефективності влади. Співвідношення легітимності та ефективності влади.
Тема 2.	Політична система суспільства. Держава як інститут політичної системи Поняття політичної системи як інструменту дослідження. Системний підхід до вивчення політики. Моделі політичних систем Д.Істона, Г.Алмонда. Політична система як механізм формування і функціонування влади у суспільстві. Структура політичної системи. Політична організація суспільства. Політичні відносини. Політичні і правові норми. Політична свідомість і політична культура. Функції політичної системи. Типологія політичних систем. Поняття держави. Загальні ознаки держави. Концептуальні підходи до проблеми виникнення держави. Функції держави: внутрішні,

	<p>зовнішні.</p> <p>Форми правління: монархія та республіка. Специфіка діяльності державних інститутів влади за різними формами правління. Форми державного устрою: унітарна держава, федерація, конфедерація.</p> <p>Поняття правової держави. Основні принципи та ознаки правової держави. Громадянське суспільство: поняття, структура, функції.</p> <p>Поняття соціальної держави, її сутнісні характеристики.</p>
Тема 3.	<p>Політичні режими</p> <p>Поняття політичного режиму. Критерії визначення політичного режиму. Типологія політичних режимів.</p> <p>Тоталітарний політичний режим: витоки та передумови. Характерні риси тоталітаризму. Різновиди тоталітаризму.</p> <p>Соціально-економічні та соціокультурні фактори виникнення авторитаризму. Характерні риси авторитаризму. Класифікація авторитарних режимів.</p> <p>Демократичний режим і його ознаки. Теорії і моделі демократії.</p>
Тема 4.	<p>Політичні партії та групи інтересів</p> <p>Поняття політичної партії. Історичне походження політичних партій та їх еволюція. Функції політичних партій. Типи політичних партій (за походженням, місцем у політичній системі, характером організації, ідеологічними орієнтаціями). Сутність і різновиди партійних систем. Основні тенденції у розвитку політичних партій і партійних систем.</p> <p>Поняття груп інтересів. Функції груп інтересів. Типологія груп інтересів. Нзаємодія груп інтересів та держави. Лоббїзм: функції та ризику.</p>
Тема 5.	<p>Поняття виборів, їх роль у політичній системі. Основні принципи свободних демократичних виборів. Вибори в тоталітарних, авторитарних і перехідних суспільствах. Нормативні засади виборів. Мажоритарна, пропорційна, змішана виборчі системи. Основні стадії виборчого процесу: підготовка виборів, висування кандидатів, агітаційна кампанія, голосування та підведення підсумків виборів</p>
Тема 6.	<p>Політична еліта та політичне лідерство</p> <p>Сутність політичного елітизму. Класичні теорії еліт (В.Парето, Г.Моска, Р.Міхельс). Меритократичний і владний підходи до дослідження еліт. Теорія демократичного елітизму. Основні типи еліт за функціональною ознакою (політична, економічна, культурно-інформаційна); за місцем у політичній системі (правляча, опозиційна); за інтенсивністю циркуляції і засобам рекрутування (відкрита, закрита); за характером внутрішньо елітних відносин (об'єднані, роз'єднані); за рівнем репрезентативності (еліти з високим та низьким рівнем репрезентативності).</p> <p>Поняття політичного лідерства. Теорії політичного лідерства (теорія особистісних рис, ситуаційна теорія, теорія конститuentів).</p>

	Психологічні концепції та інтерактивний аналіз політичного лідерства. Типологія політичного лідерства. Стилi політичного лідерства. Функції політичного лідера. Тенденції розвитку політичного лідерства.
Тема 7.	<p>Політична культура та політична поведінка</p> <p>Сутність політичної культури. Структура політичної культури. Типи політичної культури (за Г.Алмондом і С.Вербою та ін.). Функції політичної культури.</p> <p>Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Інститути та агенти політичної соціалізації. Моделі політичної соціалізації.</p> <p>Поняття політичної поведінки. Типи політичної поведінки. Політична участь. Форми та різновиди політичної участі.</p> <p>Абсентеїзм. Причини та наслідки абсентеїзму.</p> <p>Концептуальні моделі політичної участі. Соціологічна модель політичної участі. Соціально-психологічна модель політичної участі. Модель раціонального вибору.</p> <p>Протестна політична поведінка. Форми протестної поведінки. Протестний потенціал. Протестна активність. Фактори протестної поведінки.</p>
Тема 8.	<p>Держава та право</p> <p>Визначення та ознаки держави. Визначення права. Походження права. Функції та принципи права. Співвідношення норм права та соціальних норм. Правові системи.</p> <p>Правовий акт. Нормативно-правовий акт. Міжнародний договір.</p> <p>Приватне та публічне право.</p>
Тема 9.	<p>Основи конституційного права.</p> <p>Конституція України, основна характеристика.</p> <p>Правовий статус Глави держави. Повноваження Президента України. Укази та розпорядження Президента України. Вибори президента України. Припинення повноважень президента. Імпічмент, правовий та політичний аспект.</p> <p>Кабінет Міністрів України, як вищий орган у системі органів виконавчої влади. Склад Кабінету Міністрів України. Порядок призначення Прем'єр-міністра України та його повноваження.</p> <p>Програма діяльності Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України. Порядок їх скасування та зупинення їх дії.</p> <p>Порядок прийняття рішень Кабінету Міністрів України. Організаційна форма роботи Кабінету Міністрів України. Відставка Кабінету Міністрів України, прийняття Верховною Радою України резолюції недовіри Кабінету Міністрів України.</p> <p>Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Склад Верховної Ради України. Організаційна форма роботи Верховної Ради</p>

України. Повноваження Верховної Ради. Коаліція депутатських фракцій. Комітети Верховної Ради України. Право законодавчої ініціативи. Верховна Рада України як суб'єкт системи стримувань та противаг. Правовий статус народних депутатів.

Тема 10.

Судова система України
 Принципи територіальності, спеціалізації та інстанційності судоустрою.
 Судові інстанції: перша, апеляційна та касаційна інстанції.
 Місцеві загальні суди. Цивільне та кримінальне судочинство. Справи про адміністративні правопорушення.
 Місцеві адміністративні суди. Юрисдикція адміністративних судів. Предметна підсудність адміністративних справ.
 Місцеві господарські суди. Юрисдикція господарських судів.
 Верховий Суд. Значення практики Верховного Суду для системи правосуддя.
 Конституційний Суд України. Інститут конституційної скарги.
 Практика Європейського суду за прав людини, як джерело право в Україні.

Тема 11

Основи кримінального права
 Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Склад злочину. Об'єкт злочину. Види об'єктів злочину. Предмет злочину.
 Об'єктивна сторона злочину. Причинно-наслідковий зв'язок між діянням та наслідками. Поняття способу, засобу, часу та місця вчинення злочину.
 Визначення та види суб'єкту злочину. Осудність, обмежена осудність, неосудність.
 Суб'єктивна сторона злочину. Поняття вини. Умисел та його види. Необережність та її види. Мотив та цілі злочину.
 Співучасть. Кваліфікація злочинів.
 Обставини що виключають злочинність діяння. Звільнення від покарання та його відбування.

Тема 12

Основи цивільного права
 Цивільні правовідносини. Основні засади цивільного законодавства. Акти цивільного законодавства. Дія актів цивільного законодавства в часі. Структура Цивільного кодексу України. Договір як регулятор суспільних відносин. Свобода договору.
 Учасники цивільних відносин. Фізичні особи. Правоздатність та дієздатність. Підстави для обмеження дієздатності, визнання особи недієздатною. Часткова дієздатність. Оголошення фізичної особи померлою та безвісно відсутньою. Акти цивільного стану. Немайнові права фізичної особи.
 Юридичні особи. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Підприємницькі, непідприємницькі товариства. Установчі документи

Тема 13	юридичної особи. Найменування, торговий знак юридичної особи. Правоздатність юридичних осіб. Визначення сім'ї. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Шлюб. Права та обов'язки подружжя. Право особистої приватної власності чоловіка та дружини. Право спільної сумісної власності подружжя. Шлюбний договір. Припинення шлюбу. Визначення походження дитини. Обов'язок матері та батька утримувати дитину.
Тема 14	Загальна характеристика трудового законодавства України. Колективний та трудовий договір. Робочий час. Відпустки. Оплата праці. Охорона праці. Трудові спори. Професійні спілки. Трудовий колектив. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Список рекомендованих джерел

Основна:

Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник. К.: Національна академія управління, 2016. .236 с.
 Політична енциклопедія / Ред.кол.: Ю.Левенець та ін. К.: Парламент. вид-во, 2011. 808с.
 Політологія: підручник / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. К. : Академія, 2006. 568 с.
 Шляхтун П. П. Політологія : історія та теорія : підручник. Київ : “Центр учбової літератури”, 2019. 470 с.

Додаткова

Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. С. 14.
 Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. - Вид. 3, перероб. і доп. - К.: Істина, 2013. – 808 с.
 Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади. : навч. посібник / М. І. Ославський. — К.: Знання, 2009. — 215 с. — (Серія «Вища освіта XXI століття»)
 Конституційне право України : навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / Д. С. Терлецький, М. В. Афанасьєва, Ю. Д. Батан та ін. ; за заг. ред. Д. С. Терлецького. - Одеса: 2020. - 242с. Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12412> DOI 10.32837/11300.12412
 Сімейне право України: підручник / [Т. В. Боднар, В. С. Гопанчук, О. В. Дзера та ін.]; за заг. ред. Т. В. Боднар та О. В. Дзери. - Київ: Юрінком Інтер, 2016. - 519 с.
 Трудове право України: Підручник / За ред. Н.Б. Болотіної, Г.І.Чанишевої. – К., 2004. – 630 с.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		<i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 60 балів, за результати екзамену – до 40 балів.</i>
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D	Задовільно			
60-63	E				
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування: Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен/залік) є обов'язковою. При проведенні занять в онлайн режимі, присутність здобувача враховується у разі відкритого вікна.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати програму **Unicheck**.

Умови зарахування пропущених занять: Студент, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал, за наведеними в силабусі літературними джерелами, виконує розв'язок задач та надає викладачеві в час, відведений для консультацій.

Інші умови: Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle, за посиланням <https://e-learning.suitt.edu.ua/>